

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretulu abonamentului:

Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl. — cr.
 " " " " 1/2 anu . . . 2 " 50 "
 Pentru Romani'a si strainitate pe anu . . . 7 " — "
 " " " " 1/2 " . . . 3 " 50 "

Pretulu insertiunilor:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
 cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte
 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondintiele se se adreseze Redactiune
 dela „BISERIC'A si SCOL'A" in Aradu, la
 institutul pedagogic-teologicu, éra banii la
 secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu
 din Aradu.

Convocarea congresului bisericeii ortodoxe romane din metropoli'a Transilvaniei.

Nr. 146. Metr.

MIRONU,

prin indurarea lui Dumnedieu arhiepiscopu alu bisericii ortodoxe in Transilvani'a, si metropolitu alu romaniloru greco-orientali din Ungari'a si Transilvani'a,

Preasantitiloru confrati episcopi si venerabileloru consistorii eparchiale; iubitului cleru si poporu din provinci'a nostra metropolitana: Daru si mila de-la Dumnedieu si salutarea Nostra cordiala!

Dupace in sensulu prescripteloru statutului nostru organicu s'au pusu in efectuire, si — precátu scimu — in partea cea mai mare s'au si efectuitu dejá alegerile deputatiloru la congresulu nostru natiunalu bisericescu pe unu periodu nou de trei ani, care se va incepe cu 1 Octobree a. e.: Noi, avendu in vedere dispusetiunile statutului organicu, cari reguléza tienearea congresului, si luandu in considerare unele impregiurari peculiari referitórie la acést'a regulare, prin literele presinte convocamu aici-a la Sibiu congresulu natiunalu bisericescu alu provinciei nostre metropolitane la sesiune ordinaria, care astadata in modu exceptiunalu se va deschide numai in Duminec'a din 16 Octobree a. e.

Candu acést'a convocare o aducemu la cunoscintia publica, si deosebi la cunoscintia tuturoru acelor'a, cari dupa mesurile statutului organicu sunt chiamati de membri ai congresului, — aflamu de bine a atrage totodata atentiunea respectiviloru la urmatorii §§. din regulamentulu afaceriloru interne congresuali:

„§. 1. Congresulu se incepe cu servitiulu dumnediescu impreunatu cu invocarea santului Duchu, ce se va tiené in diu'a de deschidere deminétia la 9 óre.“

„§. 2. In diu'a determinata pentru deschiderea congresului se aduna toti membrii congresului dupa finirea servitiulu dumnediescu in loculu si localitatea destinata spre acést'a s. a.“

„§. 4. Dupa enunsiarea deschiderii congresului acést'a trece indata la verificarea membriloru con-

gresuali. Spre acestu scopu credentiunalele se predau presidiului.“

„§. 8. Membrii congresului nedificultati sunt detori a se infatisiá pe diu'a deschiderei si a luá parte la siedintiele si lucrarile congresului s. a. Deputatii, cari nu se infatisiéza la congresu in 5 zile de-la deschidere, si ábsentarea loru nu o potu legitimá cu dovedi demne de crediamentu, se privescu de a-si fi depusu mandatulu si se escrie alegere noua.“

Datu in resiedinti'a Nostra arhiepiscopéscá-metropolitana in Sibiu, la 20. Septembree vechiu, 1877.

Mironu Romanulu. m. p.

Deputatii congresuali alesi in dieces'a Aradului.

A) In circumscripstiunea consistoriului din Aradu.

a) Deputati preotiesci.

1. In cerculu Aradu-Radn'a, Vasiliu Belesiu ases. ref. cons. in Aradu.
2. In cerculu Giul'a-Chisineu, Petru Chirilescu protopresbiteru in Kétegyháza.
3. In cerculu Vilagosiu-Ienopolea, Georgiu Vasilieviciu protopresbiteru in Vilagosiu (Siri'a).
4. In cerculu Buteni-Halmagi, Ioanu Grez'a protopresbiteru in Halmagi.
5. In cerculu Birchisiiu-Chiseteu, Georgiu Cratiunescu protopresbiteru in Belintiu.
6. In cerculu Lipova-Ving'a, Ioanu Tieranu protopresbiteru in Lipov'a.
7. In cerculu Temisior'a-B.-Comlosiu, Meletiu Dreghiciu protopresbiteru in Temisior'a.

b) Deputati mireni.

8. In cerculu Aradu, Ioanu P. Deseanu adv. fiscu cons. in Aradu.
9. In cerculu Radn'a, Ioanu Belesiu adv. in Aradu.
10. In cerculu Giul'a, Davidu Nicóbra pretore ases. cons. in Aletea (Ellek).

11. In cerculu Chisineu, Alessiu Popoviciu adv. ases. cons. in Comlosiu.
12. In cerculu Vilagosiu (Siri'a), Ioanu Moldovanu ases. ref. cons. in Aradu.
13. In cerculu Ienopolea (B-Ineu), Iosifu Popoviciu adv. ases. cons. in Aradu.
14. In cerculu Buteni, Sigismundu Popoviciu presedinte la tribunalulu reg. in Kerezag.
15. In cerculu Halmagiu, Sigismundu Borlea deputatu diet. in Baia de crisiu.
16. In cerculu Birchisiu, Dr. Eugeniu Mocioni proprietariu mare in Pest'a.
17. In cerculu Chisetu, Pavelu Rotariu advocatu in Temisior'a.
18. In cerculu Lipov'a, Georgiu Fogarasi adv. ases. cons. in Lipov'a.
19. In cerculu Vinga, Vincentiu Babesiu asesoru cons. in Pest'a.
20. In cerculu Temisior'a, Dr. Paulu Vasiciu asesoru cons. in Temisior'a.
21. In cerculu B-Comlosiu, Vincentiu Babesiu asesoru cons. in Pest'a.

B) In circumscripțiunea consistoriului din Oradea-mare.

a) Deputati preotiesci.

22. In colegiulu I. Oradea-mare-Pestesiu, Andreiu Papp, Archimandritu in Oradea-mare.
23. In colegiulu II. Tinca-Ucurisiu, alogerea nu s'a facutu.
24. In colegiulu III. Beinsiu Vascon, Elia Moga, protopresbiterulu Pomezului in Robogani.

b) Deputati mireni.

25. In cerculu Oradi-mari, Nicolau Zigradvocatu in Oradea-mare.
26. In cerculu Pestesiu, Ioanu Popu notariu comitatusu in Oradea-mare.
27. In cerculu Tinca, Georgiu Dringon, advocatu in Tinca.
28. In cerculu Beliu, Vincentiu Mangra profesoru in Aradu.
29. In cerculu Beinsiu, Paulu Popu advocatu in Beinsiu.
30. In cerculu Vascon, Paulu Fassie, jude regescu in Vascon.

Agitatiunile serbiloru pentru monastirea Hodos-Bodrog.

In Nrii 133 si 134. a foiei serbesci „Zastava“ aparura doue corespondinte din dieces'a serbesca a Timisiorii, in care serbii se vaita in lumea larga ca Archimandritulu Hodosiului (Bodrogului) Corneliu Zsivcovicu este pe patulu mortii si ca este putena sperantia de vieta, deoarece densulu este aproape de 70 de ani, si dupa mortea lui manastirea edificata de marele serbu Iacsiu ar deveni in manile unui Archimandritu romanu carele n'ar sci nici sluji serbesce, pentru ca acea manastire sta sub jurisdictiunea Episcopului romanu ortodoxu din Aradu, in statu quo ante.

Corespondintele provoca deci pe santieni'a sa patriarculu loru Procopie Ivascovits se reclame manastirea prin dele-

gatie, pana ce e timpul, ca nu cumva romanii se puna man'a pe ea. Mai departe totu in acsi numeri domnulu corespondinte face aruncari romanilor ca in s. Andrasi fora invoierea serbiloru (?) aleasara preotu romanu. In Monosturu luara scol'a dela serbi, si pe candu se slujea totu adoua dumineca serbesce, acuma i scosera si nu le facura nici o indestulare romanii, ci cauta cu ori si ce pretiu se-i contopasca in elementulu romanu. — La Chiecea romanii eschisera pe serbi din biserica inca inainte cu 5 ani, dara legatuintia facuta intre ei, ca se escontenteze pe serbi, romanii nici pana astadi n'au implinit'o. — Totu acelu domnu corespondinte provoca mai departe pre fratii sei serbi ca se nu se lase la romani, ci-se faca cum au facutu fratii loru serbi din Mehala si Fabricu, ca lapadara cartile romanesci din biserica, si de nu faceau asia, serbi n'aru fi avutu in Timisiora nici o comuna serbesca, pentru ca si asia credintiosi serbi din cetatea Timisiorii, dice corespondintele, se potu numerá pre degete asia suntu de pucini. In fine se plange domnulu corespondinte, ca ce ar face Serbimea din Aradu, Fentacu, Batanie, Pecica, in care comune suntu la 6000 de suflete candu s'ar vatemá santieni'a ce are poporulu din juru pentru manastirea lui Iacsiu? Daca acest'a manastire ar trece din manile serbiloru, dice corespondintele, ar fi pecatulu si rusinea loru cea mai mare.

Domnulu corespondinte din predis'a foie nu doresce alta decâtu intai: se dee materie in foile loru serbesci, pentru ca Santieniei sale patriarculu Procopie se i se dee ansa a reclamá prin delegati'a loru manastirea Hodosiului dela romani, respective dela dieces'a Aradului, si a doua a provoca Serbimea din locurile mestecate la lupta ostila contra romanilor.

Corespondintele face publiculu serbescu in corespondintiele sale cunoscutu, ca Archimandritulu Corneliu Zsivcovicu dela Hodosiu este pe patulu mortii si ca in elu nu este sperantia de vieta, macar ca acest'a este numai o scoritura neintemeiata pentru ca Archimandritulu Zsivcovicu dumineca in 4. Septemvrie a. e. au fostu cu Preasanti'a Sa domnulu Episcopu alu nostru Ioanu Metianu, in deputatiune de onore la Inaltimea sa Archiducele Albrecht si atunci se aflá in cea mai deplina sanatate.

Alta este buba, despre care corespondintele in foi'a „Zastava“ nu face nici o amintire. Morbulu Archimandritulu Zsivcovicu este ca au recursu pentru manastirea San-Georgiului, si fiind-ca n'au dobandit'o densulu ci unu Archimandritu teneru cu numele Ioanovicu dela Beocinu, apoi indata dupa introducerea lui Ioanovicu la manastirea s. Georgiului, la 8. dile Preacuviosulu Archimandritu Zsivcovicu, are de cugetu se abdica de manastirea Hodosiului si se se retraga la manastirea Bezdinului. Ast'a este buba care i-lu dóre pre domnulu corespondinte, si-lu face ingrigiatu de mortea Archimandritulu Zsivcovicu; va se dica, prin retragerea archimandritulu Zsivcovicu, incéta dreptulu ierarhiei serbesci in deplinirea loculu de archimandritu la manastirea Bodrogu, acest'a nu suferi indoiela, si precum Santienia Sa patriarculu serbescu Procopie care au statu vro 22. de ani Episcopu in diecesa nostra, n'au lasatu nici odata dreptulu seu asupra manastirei Hodosiului asia si Preasantitulu nostru Episcopu Ioanu Metianu nu va recede dela acestu dreptu necontestabilu, ci candu va cere trebuinti'a, in manastirea Hodosiului, va asiediá archimandritu conformu intereselor biserice sale nationale.

La alu doilea punctu a domnului corespondinte i raspundu cumca romanii totdeauna s'au aratatu mai human decâtu fratii serbi, ceea ce se póte vedea, si de acolo ca romanii au datu dreptulu serbiloru din s. Andrasi se-si aleaga impreuna cu ei párochu si nu cum dice domnulu corespondinte ca fara invoierea loru, asemenea si la Monosturu totu asia se facu. — Singuru domnulu corespondinte recunosce, ca de nu faceau serbii la Fabricu si Mehala astfelu, apoi nu aveau in jurulu episcopiei nici o comuna afara de cetatea Timisiorii, unde poti numerá pe de-

gete credincioșii serbi. — Apoi domnul corespondent se provoca la rezoluțiunea imparătească, de si togmăi serbii mai întâiu au calcat'o în Fabricu și Mehala, ne observandu statulu quo. Usioru au fostu serbiloru în Fabriculu s. George a eschide pe romani din biserică, pentru că n'au avutu conducătorin, si parochulu lor instalatu si o alta persónă bisericăscă ii-au vendutu Episcopului de atunci Naco, cu carele eră prietenu intimu, si asia ii-au parasitu, încâtu nici astăzi în Fabriculu s. Giorgie nu se scie câti prunci romani sunt de scôla, astfelu de corectu se pôrta conscriptia si acumă. — La asemenea casuri candu romanii n'au avutu pe nime se-i partinăsca si apere, usioru au fostu Serbiloru din Fabricu se-si arete bravur'a lor, se arda cartile romănesci si se faca cu romanii dupa drag'a lor voia, pentru că nici parochulu de atunci n'au vrutu se slujesca în biserică la romani. Asemenea au pututu procede serbii si cu Mehaleantii, cei parasiți de conducători! — e. —

Creătiunea și dezvoltarea spirituală primitivă a omenimei.

VI.

Teodor Coste

Rassele asiatice traiau în referinție cu totul deosebite de cele africane. Nuse scie ce influință au avutu spre olaltă, asemenea nici cumu s'au stîrnutu într'ensele activitatea mai înaltă; atăta înse e fapta, că nici o parte nu s'a aflatu între împregiurări mai inferioare de cātu cea alaltă, ci ambele au fostu egalu îndreptățite. Aici jace deosebirea cea marcată între cultur'a asiatică si africană; ceea representă principiulu egalei îndreptățiri, ér c'est'a alu subjugarei. Chinezii, partea principala a Mongoliloru emigrara în mileniulu alu patruea a. ch. în patri'a lor modernă, unde aflara dejă locuitori, pre cari i alungara, ér restulu se contopî intrensi; dar subjugarea ac'est'a nu aduse cu sine institutiunea de caste ca în Egiptu. În cultur'a lor Chinezii arêta chiaritate pentru împregiurări de cele simple, dar cercutul cugetărei li-eră fôrte angustu de aceea nici nu aflămu la densii ver o speculatiune ca atare, de ôra-ce delaturandu totu ce e strainu, în cerculu celu naltu de cugetare alu loru remane fôrte pucinu dar si aceea nedeterminatu. De si nu ajunsera Chinezii la nici una intuitiune mai înaltă, de practic'a vieții se sciura interesă cu desteritate. Omulu înca e productulu naturei, ca atare ocupa locul primu, deci trebuie stimatu, scutitu si sustienutu. Dreptu aceea Chinezii se considerara pre sine de membrii unei familie cu drepturi si datorințe egali, ér capulu statulu lor nu eră alta de cātu tatalu sêu capulu familiei. Numai prin merite deosebite se potea aventă cineva la ver o pusețiune extraordinară; morindu person'a respectiva cu dens'a se stingea si demnitatea sa si nici de cātu nu se estindea preste toti pierde-vera din neamu în neamu. Intregu modulu ac'est'a de intuitiune pôrta în sine caracteru estinsu de marinitate si dacă mai târziu institutiunile cele parentiesci devenira despotismu familiaru, caus'a adeverata nu e alt'a, de cātu dezvoltarea împregiurărilor interne sub influință straină. Si la celelalte sementii mongolice a fostu în vigôre principiulu egalității; dar influințele straine au fostu mai poterice, famili'a s'a prefacutu în despotia adeverata, asiă cātu egalitatea tuturor avea valôre numai înainte domnitoriului. Aceste principie ale Mongoliloru le aflămu pana si astăzi prin tôte institutiunile lor. Compleșanti'a cea fora margini si adeseori ridiculôsa a Chineziloru la începutu a fostu adeverata, dar mai târziu s'a prefacutu în lingusire: Chinezulu nu vrea se scie de clădiri uriasie la temple, asemenea nici de morminte pentru regi; lucrulu comunu trebuia se aduca folôse comune. În scientie si arte înca premergea utilulu, apoi urmă placutulu; de aici se esplica pentru ce inventara Chinezii o multime de lucruri utile si redicara cultur'a materiale pre o trêpta înaltă. Tóta activitatea tientiă spre scopuri practice si la nici unu poporu nu aflămu atâte ma-

sime sapiente ca la Chinezi. Dar unde se concentrăza tôte încordările numai spre utilu, acolo nu se pôte dezvoltă nici o scientia de ôre-ce principiulu ac'est'a produce stagnare, de unde apoi nisuinti'a spre conservatismu care provôca în fine separarea totală. De aici se vede dăra, că si Chinezii ajunsera la rezultatulu Egipteniloru; prin urmăre suntemu în dreptu se presupunemu că si densii se voru dissolve în corpulu celu mare alu omenimei, ca si Egiptenii. Ambele pôră mai au si aceea comunu, că-si descrisera în sesi istori'a statulu lor; Egiptenii dădăra următoriloru tôte tradițiunile sante si pentru ca se aiba adeveru pentru totu de un'a, le tiesura în poesia; Chinezii înse pusera totulu în prosa si cu ac'est'a vora se arete următoriloru tôte succesele precumu si tôte retăcirile trecutulu, ca astu-feliu se le privesca de exemple. De scientie ca atari nu dămu nici cole nici colo, dar trebuie se recunôscemu că esperiënțele Egipteniloru au mai multu spiritulu, de cātu ale Chineziloru.

De grup'a a patr'a a genulu umanu se tiene rass'a alba sêu sementiele ariane, la care nu aflămu nici una direcțiune practica facia de viétia si nici una desteritate spre a se conformă împregiurărilor. Dar pentru aceea aflămu la ariani spiritulu capace de ori ce feliu de dezvoltare; va se dica aici aflămu chiaru antipodulu Mongoliloru, de si aveau comunu principiulu de egală îndreptățire. Prin leagenu omenimei nu aflămu nicairea urme despre activitatea lor, aceste se obsérva abiă în strainatate; de aceea si Ariani vorbescu numai dupa tradițiune despre patri'a primitivă, pre cumu si despre emigratiunile proprie. Din tradițiuni se dice, că densii au trebuitu se emigreze pentru total'a schimbare a climei, de ôra-ce vér'a cea de 10 luni a scadiutu numai la două, ér iern'a cea de două s'a prefacutu în iern'a de 10 luni, asia dăra au fostu siliti se-si caute tîenuturi mai moderate; ma! ni se spune si drumulu pe unde au venitu si cumu s'au reslatitu preste întrôga Asi'a vestica. Cunoscundu situatiunea Asiei muntôse, tradițiunea aceea e verosimilă; schimbarea climei s'a potutu întemplă în urmă înaltărei podului modernu desertu, din care se scurse marea ceea închisă. Cronicile chineze vorbescu despre unu atare evenimentu cam cu 3100 ani a. ch. asemenea despre devastările cele cumplite, ce le-a facutu ap'a, curgundu prin tiér'a lor, al' caroru urme si astăzi se mai pot vedé. Tradițiunile aceste se referescu numai la emigrarea acelor Ariani, cari se asiediera prin tierile dintre Indu si Eufratu; nu se scie înse dacă Ariani indici au emigratu totu atunci sêu mai târziu. Totu din tradițiunile aceste, care s'au formulatu mai târziu si au trecut prin mai multe straformări, aflămu că tierile în care au emigratu Ariani au fostu ne-locuite, ceea ce se pôte în parte; dar în Indi'a de siguru s'au aflatu pre atunci locuitori, asemenea pe la Efratu si mai departe locuia sementii semitice, care trebuie se fia fostu una amestecatura din rass'a africană cu Ariani, ce au descinsu înca mai de multu de prin munti si devenira în contactu amicalu sêu dusimanescu cu rass'a cea rosia. Întru ac'est'a ne intarescu si unele locuri din testamentulu vechiu (Moise I. 6. si I. 11. etc.); dar pre langa aceste lucrulu e fôrte naturalu conformu dezvoltărei genulu umanu. Si limb'a Semitiloru ni arêta, că nu e productulu unei rasse primitive, Ariani si-supusera pre incetulu tôte staturile de pre la Eufratu si Tigru si astu feliu înfiintara vechiulu imperiu assirianu, carele dură 700 de ani. Pre timpulu acestoru eveneminte pôte că au venitu si Fenicienii la marea mediterana (2700. a. ch.); înflorirea cea repentina a navigatiunei, a fabricelor si a comerçului lor documentéza în destulu cultur'a cea înaltă a popóloru semitice. În înfiintarea cetății Tyrus în timpurile aceste documentéza, că prin launtrulu tierii s'au aflatu si alte cetăți mari. Ariani se asiediera deci în locuri unde esistă cultura, pre ac'est'a si-o însusira si-i dădăra direcțiune nouă conformu gustulu lor.

La espeditiunea ac'est'a nu participara tôte sementiile ariane, ci unele remasera prin munti, ér altele se întôrsera

pre nordu ori spre nord-vestu, unde dadera preste sementii mongolice si se asiedia cu aceste pre stepile cele estinse, care se numira apoi Turan, spre deosebire de Iran, ér locuitorii in genere Turaniani. Póte cá la inceputu a existatu legatura mai strinsa între Indiani, Iranian si Turaniani; dar acést'a se desfácú si elementele ariane le aflámu in certe intestine, dupa ce se nascura între densele deosebiri mari atátu in privint'a corporala cátu si spirituala. Mai alesu Turaniani navalira hotiesce mai adese ori in Iran si devenira astu-feliu spaim'a confratiloru lor. Traditiunile ni mai spunu, cá Arabii adeca Semitii resturnara imperiulu ariano-asiricu, candu se estinsera apoi preste intregu Iran-ulu. Aici trebuie se ni-cugetámu una misicare vivace de popóra, de óra-ce pre timpulu acest'a (2300 a. ch.) venira si Fenicienii dela marea erytreica in Egiptulu inferioru. Póte-cá misicarea acést'a a adusu prin Asi'a mica in Europ'a si popora ariane, pre Greci si Italiani. Imperiulu arabicu se fia duratu cam 1000 de ani, candu apoi Arianii prin lupte crancene si indelungate intemeiara altu imperiu assirianu, carele apoi se desfiintá dupa 500 ani (cam pe la diumetatea veacului alu noulea a. ch.) Caderea domniei semitice érási se intempla de odata cu misicári mari de popóra, care datéza acumu din partea Arianiloru, candu emigrara Germanii in Europ'a. Din traditiunile aceste e adeveratu, cá pre timpurile acele s'au intemplatú misicaminte, lupte si conglomerari mari de popóra, pentru ca se continue processulu naturei, ale cáruí base suntú rasele. Processulu acest'a fu neimpiedacaveru si s'a continuatu pre langa tóta resistenti'a; diferentia de rasse s'au complanatu totu mai multu, ér caracteristecelú spirituali s'au schimbatu in altele noue. In desvoltárilé de pana acumu e caracteristica impregiurarea, cá limbele au remasu pure si separate, abstragendu firesce dela unele vorbe straine.

Ciru mai impreună imperiulu inca odata; dar dupa mórtéa lui Alessandru celu mare se desfiintá de nou. Inca nu trecura 1000 de ani si Arabii érási ajunsera la domnia, care o si eserceara mai multu de 600 de ani. De atunci popóra turanice, care se tragu din viti'a mongolica, dar si amestecati, dispunu despre Asi'a; se pare inse cá a sositu er'a unui misicamentu nou, dar nu ca mai inainte, de óra-ce au secatu isvórale de odinora ale popóralorú; acumu Europ'a se rentórcé spre Asi'a; cam de 100 de ani descendenti Arianiloru progreséza pre incetulu; între Iran si Turan se preparéza lupta noua, care va fi lupta de principie, si din acést'a omenimea va trece într'unu stadiu nou.

Popórale, care figuréza într'alu doilea imperiu asirianu, manifestéza prin limb'a lorú, cá se tragu din Turan. Limb'a vechia persiana, dupa cumu s'a descoperitu de curendu, ni spune cá si-are léganulu in Asi'a muntósa; totu asemenea si ceea a Mediloru, asupra cárei'a a influintiatu si cea semitica. Descifrarea inscriptiuniloru assiriane se continua cu energiá; rezultatele de pana acumu ni-spunu, cá si acést'a are fórté multe elemente semitice. Pre incetulu intrá in elementulu arianu si unulu mongolicu si amendóne lucrara apoi asupra elementulu semiticu.

Arianii pre timpulu emigratiunei lorú spunu insisi, cá au fostu unu poporu fora cultura de viétia; conducatoriulu lorú Giemsid i invetiá mai antáiu se semene pamentulu si se-si faca cetáti. De aici potemu scirici, cá numai in locuintele cele noue au invetiatu a cunósce propri'a agricultura si ordinea comuna; ei venira inse cu óre care cultura spirituala, prin urmare trebuie se fia cunoscutu si posiedutu chiaru si principie morali. Despre Ariani se nimeresce fórté bine ceea ce dice Tacitu in specia despre vechii Germani: „ei tienu cá nu se unesco cu sublimitatea celorú ceresci a-i inchide in paréti, séu a-i íntipuí in forma de omú; sacrifica lemnelorú si campurilorú si sub numele lui Ddieu invoca pre acea fientia nescrutavéa, pre care o cunósce numai simtiementulu lorú celu plinu de pietate.“ Se pare cá Giemsid a fostu magistrulu Arianiloru si in lucrurile divine séu mai multu, elu a formata ideile rele-

gióse ale poporulu, conformu necessitatiloru spirituali. Tóte sementiele ariane posedeau atari pareri despre lucrurile religióse dar venindu in contactu cu alte popóra au luat forme deosebite, dupa cumu au influintiatu acele asupra-le si dupa cumu se aflau pre trepte culturale mai inalte séu mai de diosu. Caracteristecelú Arianiloru suntú mai alesu aplicarea spre intuitiuni spirituali si disconsiderarea culturé vietiei, de si in privint'a celorú de antáiu i aflámu adeseori invertindu-se in idei obscure si cadiendu in directiuni estreme.

Popórale semitice, care venira in atingere cu Arianii, stetera chiaru in directiune opusa cu acestia; din actiuneló lorú reciproca se nascú una cultura noua, care ar fi luata caracteru de totu egipteanu, daca nu ar fi incurscú vitié noue de Ariani pre urm'a celorú ce se contopira déjà cu Semitii; ma! si navalirile cele hotiesci ale Turanianiloru fura necesare, pentru ca se nu dispara astu-feliu elementulu cel'a cu totulu. Poporulu, care e mai cultivatu si mai destrú, inghite usioru pre celu ce se afla in stadiu inferioru; dar si aici prin renoirea si stramutarea sangelui si prin lucrarea continua asupra spirituluí se nasce una actiune, care prelucréza si perfectiunéza ideile. Cu tóte estea vom intimpiná in multe locuri datine si institutiuni egiptene dar mai alesu pusetiunea preotiloru in afacerile statuluí ni atrage atentiunea mai tare, cá-ci o aflámu ca si in Egiptu prin intréga Asi'a anteriora. Sub astu-feliu de impregiurári se par trunsera ambele elemente totu mai tare si urmárilé de aici fura totu mai evidente. Pre acést'a se baséza si oscilare si moalibitatea stadielorú spirituali a popóralorú, cam fura trase in cultur'a acést'a, de óra-ce pre candu ideilú ariane se estindeau totu mai departe, pre atunci insisi Arianii erau siliti se-si paraséscá directiunea si se între in sferé noue de cugetare. Arianii si-uitara intru atáta de legea lorú strabuna, in cátu pre vechile caste preotiesci semitice le inlocuira cu singuratece sementii de ale lorú, si astu-feliu devenira insisi servi la una lege straina. Póte cá din consideratiuni politice se vedura necesitati se concreda pre cei mai insemnati ai lorú ca se conduca atáta afacerile lorú mesci, cátu si cele spirituali. Folosulu erorei a fostu, prin acést'a s'a frantu puterea hierarchica si cast'a preotiloru a devenitu servitoria guvernuluí. Sub regele traditiunálu Giemsid a fostu guvernú patriarchalu; acumu inse regele a inceputu a avé sfera marginita, va se dica despotia completa. Popórale, care locuiau spre resaritu dela Ariani, pot cá au fostu mai indelungatu timpú scútite de acést'a cultura, observandu-si legea strabuna, de óra-ce nici candu nu aternatu intru tóte dela imperiulu strabunu, deci si-au pututu conservá traditiunile. Poporatiunea nu au fostu prestú totu loculu într'o forma de désa, de óra-ce nu permitu pusetiunea naturala a Iran-uluí; mai désa a fostu prin tirile vestice, unde erá si splendorea si puterea imperiulu celelalte tieri erau de mai pucina insemnatate; prin tieri ostice se mai aflau inca binisioru locuitori, de óra-ce pamentulu avea ape multe, deci erá acomodatu pentru locuinte stabile. Dar nu numai dela Eufratu, ci si dela Indu au incursu idei straine, aceste inse erau mai incuscrite. Totu se uni, ca se denatureze si se intunece pre Ariani in erdinti'a lorú. Dar tocmai precandu reulu erá se inficieze cultur'a si datinele, pre atunci se desceptá intrensii meditatiea asupra lucrurilor religióse; nesuintiele spre renoirea reimbunatatirea doctrinei pure au duratu póte veacuri, de pana la noi ajunsera numai cele ce au avutu si rezultatu. Dupa ce Cyru a rentemeiatu imperiulu, a fostu timpú fórté favorabilu pentru atari misicári, de óra ce Persii, cari ajunsera la domnia, au fostu unu poporu necultu, prin urmasi curiositatile lorú ar fi potutu disparé usioru. Persii prin traditiunile lorú si-estinsera si cunoscintiele. In Indi'a erá sera deja misicaminte mari religióse, si aceste trebuira influentieze si asupra Iran-uluí. Timpulu acest'a in generalu fu timpulu misicamintelorú religióse universalé, cari in afara in Zoroaster organulu prin care se se pronun-

Istori'a acestui barbatu interesant e fôrte pucinu cunoscuta; se dice cã densulu s'a nascutu la Urmî in Medi'a din viti'a Achemenidiloru. Cãdu a fostu intr'alu 30-lea anu se se fia retrasu in Caucasulu indicu si acolo se fia sãu lucratu in diece ani la doctrin'a sa admirabila. Rentornãndu-se din singurătate, intrã in curtea lui Hystaspe, regele sãu guvernatorulu Bactriei si tatãlu lui Dariu I.; aici si-cori profesã mai antãiu doctrin'a sa si i si succese a o intro-duce. Dariu apoi o redicã la religiune de statu si se faliã a fi nimicitu mintiun'a si insielatiunea. Esenti'a credintiei nii persiane nu e nici inventiunea unui barbatu, nici fabricatiunea unei caste, ci s'a nascutu si desvoltatu cu poporulu arianu. Prin ast'a inse nu voimu se afirmãmu, cã intrens'a itie nu se fia urme de influentie straine, dar ideea principale e curatu ariana, ceea ce se si vede pre langa tôte infrumse-oriuriile, chiaru ca si cea egiptãna. Cuprinsulu ei lu-putemu en-caracterisã astfelu:

(va urmã).

Despre saditulu pomiloru.

Ca unu impedecamentu mare la inaintarea pomologiei, s'a adevëritu si casulu, cã sadindu-se pomii, pucini se des-volte cum se cade, ci unii abia mai tangescu dupa o di-pe alta. De la asia pomi apoi nici rodu imbelsiugatu nu potemu asceptã. Cum se aiba dar voia proprietariulu unei gradine se o sadësca cu pomi? — Da, dicu si eu, cã asia nu merita; insa rareori suntu pomi caus'a, ci celu ce i-au saditu, nesciindu cum si cãndu se-i sadësca. Cum se se sadësca am aratatu in indrumarea data sub numele „Gradinaritul“, èr la intrebarea cãndu? voiescu de asta-data a spune cãteva cuvinte, si de-mi va succede prin a-cës't'a a scapã cãtiva pomisiori de perire, nu am scrisu in zãdaru. Timpulu sadirei mai obicinuitu e primavér'a, dar in partile nãstre, asia vine de repede primavér'a, incãtu abia cãteva dile frumöse si a si inceputu circularea sucului in pomi. Luandu acës't'a in consideratiune si succesele pracsei facute prin partile nãstre, ajungemu la rezultatulu ca se sa-dim u p o m i i t ó m n ' a . Se nu cugete inse cineva, cã saditulu de tómn'a ilu recomendu in tôte imprejurãrile, deci se cau-tamu unde? in cari casuri? si ce soi u de pomi? ar fi mai bine a sadí tómn'a, apoi se ne întorcemu la sa-ditulu de primavér'a.

Tómn'a se sadimu in pamentu bunu, numitu de gra-dina, si preste totu in pamentulu usoru si sventatu. Aici vom sadí pomii de locu ce cadu frundiele de pe ei, pana inca nu a recitu tare pamentulu, ca se póta dá radacini nóua inca in tómn'a. La sadirea de tómn'a se nu se rateze nimicu, ci numai radacinele. Dupa sadire udarea se nu se zeuite. Acesti pomi, in primavér'a urmátore, vor prosperã asia de bine, incãtu abia se vor cunósce cã suntu mutati. Tómn'a se se sadësca merii, perii, gutaii, prunii, scorusii si caisinii nobilitati in pruni, precum si strugureii, agrisii, iorgovanulu s. a.

Primavér'a se se sadësca: nucii, piersecii, man-dulii, fragarii, acatii s. a. pentru cã radacinele acestor'a suntu carnöse, si nu rabda frigulu, si prin urmare nici sadirea de tómn'a; èr cei din sus se potu sadí si primavér'a.

In pamentulu greu (lutu) numitu si rece, sãu in locu apatosu se nu se sadësca tómn'a nici unu soi u, cãci preste ierna le inghiëtia radacinele. De ne-am intardiãtu tómn'a cu saditulu si pamentulu a recitu, atunci nici intr'unu locu se nu sadimu tómn'a cãci nepotendu-se formã radacini nóua, cele vechi inca nu se potu tamadui, radacinile mucediescu si incepu a putredí, asia pomulu bolnavindu-se, preste cãtva timp se usca.

De nu avemu pomii indemana, atunci trebue de tempuriu comandati, ca se nu intardia, cãci de si am sadí pomii nu-mai primavér'a, dar aducerea, sãu celu pucinu scótorea loru din scóla, se se faca tómn'a, si preste ierna se fie culcati la

pamentu in unu rendu, si asia ingropati la radacini la unu locu scutitu, dar nu in faci'a sórelui; — èr in primavéra, incaldindu-se pamentulu, cãdu e timpulu saditului se scotu, se ratéza de nou radacinele cu cutitu fôrte ascutitu — si de cere trebuinti'a si corón'a, si asia se sadescu la loculu loru. — Astfelu iernati, nu incede de tempuriu in pomi circularea sucului, ca si cãndu ar fi fostu la loculu cres-cerii, si nefindu conturbati in cursulu mustului, nu suferu dauna pentru sadire.

De sadimu primavér'a se observamu: cã in pamentulu sfermitiosu si sventatu, se sadimu cãtu de tempuriu, èr in celu greu, rece sãu umedu cãtu de tardiu.

Din aceste se vede, cã unde circumstarile permitu e mai bine a sadí tómn'a, — dar la tóta intempleria pomii se se castige, sãu celu pucinu se se comãndeze de tómn'a, ca asia se fie de tempuriu indemana.

Saditulu rugitiiloru — regin'a floriloru — avendu si alte recerintie, cu permisiunea On. Redactiuni lu-voiu de-scrie de altadata.

N. Avramu,
docinte.

Societatea academica romana.

Siedinti'a din 20 Augustu 1877.

Membri presenti: D. N. Cretulescu, V. Maniu, G. Sion, A. Odobescu, N. Ionescu, I. Ghica, G. Baritiu, A. Treb. Laurianu, I. Caragiani, V. A. Urechia, D. Sturza, Gr. Stefanescu.

Presiedinte: I. Ghica.

Se dà lectura procesului-verbale alu siedintiei prece-denti si se adopta.

Se comunica o adresa a Dlui A. Odobescu, prin care inaintedia, pentru bibliotec'a societatii, trei publicatiuni noue ale Dlui Baronu d'Avril, membru onorariu alu societatii, si anume:

1. *De Paris à l'île des Serpents, à travers la Rou-manie, la Hongrie et les du Danube, par Cyrille.*

2. *Le théâtre de France depuis le moyen âge jusqu'à nos jours.*

3. *Saint Cyrille. Mémoire sur la langue, l'alphabet et le rite, attribué aux apôtres Slaves du IX. siècle.*

Se primesce cu multiamire.

D. Presiedinte comunica din partea delegatiunei:

I. O relatiune asupra scrieriloru principi-loru Dimitrie si Antiochu Cantimiru in urmatórea cuprindere:

„Dlu Baronu Stuart, consululu generale alu Rusiei, a avutu extrem'a bunavointia a interveni pe lunga guvernulu seu a ne procurã o lista detaiata de tôte scrierile acestoru doui mari scriitori, transmiitendu-ne totu-o-data si o noti-tia fôrte insemnatóre a dlui Kunie, membru alu Academiei imperiale de sciintie, prin care ni se face cunoscutu cã Aca-demi'a sciintieloru nu posedea operele principelui Dimitrie Cantimiru, carele, repausatu la 21 Augustu an. 1723, nu a pututu fi directoru alu Academiei imperiale de sciintie, acelu institutu fiindu infiintiatu mai in urma, la an. 1724, Ianuarie 28; dara cã fiulu seu Antiochu a potutu se fi avutu relatiune cu mai multi din membrii acelei Academie si mai alesu cu celebrulu humanistu Bayer, la mórtea caruia in an. 1738, o parte din manuscriptele lui Dimitrie si An-tiochu Cantimiru a trecut la bibliotec'a Academica si de acolo s'a incorporatu cu Museulu asiaticu in an. 1818.

Titlurile acestoru manuscripte sunt:

Nr. 51. *Demetrii Cantemiri, historia incrementorum atque decrementorum Aulae Othmanicae.*

Nr. 52. *Annotationes ad (incrementa Aulae Othmanicae seu) Historiae Othmanicae librum I. etc. Demetrius Cante-mirus Princeps Moldaviae (266 pagine in folio).*

Nr. 53. *Demetrius Cantemirus. Annotationes ad de-crementa Aulae Othmanicae. (Pag. 273—378 in fol.)*

Nr. 54. *Demetrii Cantemiri Principis, Moldaviae descriptio*. (184 pagine in fol. *autographum auctoris passim in margine*.)

NB. Acesta manuscrisptu incepe cu capitululu II. si se termina cu capitululu XVIII.

Nr. 55. *Demetrii Cantemiri principis Moldaviae Historia Moldaviae (1) descripta ex autographo quod eius filius mecum communicavit. Petropoli 1726—1727* (266 pag. in 4).

Nr. 56. *Vita Constantini Cantemirii cognomento senis Mold. P. P. Autore Demetrio Cantemiro Principe Moldaviae. Ex autographo auctoris* (179 pag. in fol. s'au adausu la acést'a 2 pagine manuscripte 180 si 181.)

Nr. 60. *Collectanea Orientalia*. Acést'a provine din din colectiunea libreriei Bayer.

Sectiunea III. cuprinde: *Principis Demetrii Cantemiri variae schedae et excerpta e autographo descripta* (54 pag. in 4).

NB. Dintre toate aceste copie numai un'a are pe densa note autographe ale Principelui Dimitrie Cantemiru.

D. Kunic observa in notiti'a ce ne a trimisu ca Nicolae Bantysch-Kamenski, care in anulu 1783 a fostu numitu directore alu arhiveloru Colegiului afacerilor externe, a publicatu intr'acelasiu anu, o biografia a principiloru Dimitrie si Constantinu Cantimiru, compusa de Bayer in latinesce. — Intr'unu suplimentu adaosu de N. Bantysch Kamenski nu face mentiune de copiele citate mai susu, dara asigura ca Academia sciintieloru possede o carte manuscripta a principelui Dimitrie Cantimiru, alu carui titlu este: *Monarchiarum physica examinatio*.

Pana acumu inse nu s'a pututu gasi o proba positiva ca se fi existatu vre-o data in posesiunea Academiei sciintieloru unu asemenea manuscrisptu.

Totu D. Kunic observa ca in anulu 1732, Principele Antiochu Cantemiru luase cu densulu la Londra mai multe manuscripte ale tatalui seu si ca acele manuscripte, dupa moartea lui, s'au vendutu cu licitatiune si mai pe urma au trecut in mânele lui Kruse, medicu alu Imperatesei Catherinei II, care le posedă inca in anulu 1764.

Unulu dintr'acele manuscripte, intitulatu *Description de la Moldovie*, s'a datu inainte de 1764 academiculu Müller de catra Kruse si s'a tiparitu de doue ori: anteiu, in Magasinulu lui Büsching (Tom. III), si mai in urma, separat sub titlulu: *Dem. Cantemiris Beschreibung der Moldau*. Frankfurt 1770.

Mai esista din acésta serie si o editiune in limb'a russa, din 1789; dara aceea nu este de câtu o traductiune dupa traductiunea germana.

D. Kunic ne spune ca, dupa marturisirea Mitropolitulu Eugeniu, care a facutu Dictionariulu seu pe la 1812, manuscrisptulu originalu alu *Descriptionis Moldaviae*, datu la lumina de Büsching, s'ar fi afluandu la Academia de sciintie. — Alegatiunea acést'a nu pôte fi fora temeiu daca ne raportamu la Nr. 54 si Nr. 55 ale copieloru lui Bayer; dara acést'a nu are importantia, de buna-óra ce este constatatu ca traductiunea germana s'a facutu dupa esemplariulu manuscriptu, care se află in mânele Principelui Antiochu Cantemiru.

Nu se scie ce s'au facutu manuscriptele cari au apartienutu Doctorulu Kruse, dara s'aru putea crede ca Müller (capulu arhiveloru din Moscu'a pe la an. 1766) le aru fi recomandat atentiei lui Nicolae Bantysch Kamenski, ruda a principiloru Cantimiru. Celu pucinu nu se scie de unde proveniau manuscriptele lui Dem. Cantimiru, pe cari N. Bantysch-Kamenski le-a fostu depusu in arhivele din Moscu'a.

Remane de observatu ca Demetriu Bantysch-Kamenski, fiulu lui Nicolae, nu mai menciunădia acele doue manu-

scripte, cari, dupa spus'a tatalui seu si a Mitropolitulu Eugeniu faceau parte din manuscriptele Academiei sciintieloru. 1)

D. Kunic recomanda acelor cari aru voi se se ocu seriosu cu cercetarea productiuniloru literarie ale principulu Dimitrie Cantemir, se aiba in vedere notele si documentele tiparite de reposatulu Academicu I. Pekarski.

Totu in privinti'a scrieriloru Principiloru Cantemiru Ministrulu affaceriloru starine ne face cunoscutu, prin nota sa Nr. 771 din 1 Februaru 1877, ca Consululu generalu Rusiei, ca se raspunda la dorinti'a ce amu espresu a obtiené permissiunea sa se scotemu copie dupa manuscriptele in limb'a romana ale Principelui Dimitrie Cantemiru a *Chroniculu Romano-Moldo-Vlachiloru*, ne-tram o lista de toate manuscriptele Principiloru Dimitrie si Antiochu Cantemiru câte se gasescu in archiv'a imperatés a Rusiei; dintr'aceia lista se vede ca *Chroniculu Romano-Moldo-Vlachiloru* se afla in archiv'a principale din Moscu si Baronulu Stuart face cunoscutu ca regulamentulu *nationalu* Institutu nu permite a se scôte afora manuscriptele si cărtille ce posedu, dara ca putemu tramite acolo persoana de incredere si directiunea Archivei se va grabi pune la dispositiunea tramisului nostru toate manuscriptele pentru a se scôte copie dupa densele.

Éta catalogulu ce ni se tramite de Consulat:

(Va urmă).

Unu respunsu refusat de „Telegrafulu romanu“.*)

Precātu este de nobila tendinti'a de a combate reulu acolo, unde i se arata simptomele, in scopulu de a imprindeca latirea lui, pre atātu este de condamnabila aca tendinti'a, candu cineva sub pretestu ca ar combate reulu combate acte legale si corecte, infacisiandule inaintea opiniei publice, de „abusuri“ si „fara de legi“ — astfelu patitu-o si consistoriulu nostru din Aradu cu „Telegrafulu romanu“.

„Telegrafulu r.“ ca fôie bisericesce chlamata a su tiene vadi'a si prestigiulu biserice, si alu organeloru demnitariloru bisericesci, in timpulu mai recinte publice câteva corespondentie, in care acte legale ale consistoriulu din Aradu, atribuindule Domnulu episcopu diecesans le infacisiaza inaintea opiniunei publice in forma de abusuri in diecesa si biserica, firesce cu scopu de a seduce opini'a publica se créda, ca pe la Aradu nu se intempla decâtu abusuri si faradelegi, si astfelu se inegrésca câtu mai tare consistoriulu, dar m'alesu persoana parintelui episcopu din Aradu inaintea onoratulu publicu. Ba mai multu Tel. r. a publicat chiaru scrisori private si confidentiale scrise de unu amic la altu amicu alu seu, falsificandule stitulu si sensulu, dupa draga voi'a sa, si punendule titulu „foradelegi dieces'a Aradului“ cum este acea in „Telegrafulu r.“ Nr. 56. din anulu curinte.

Daca „Telegrafulu r.“ cu astfelu de lucruri crede ca va fericii biserica, depositara santianei si a veritatii si daca elu crede ca mergendu pre acésta cale va corectunde intentiunei fericitului seu fundatoru, eu n'au decâtu se-lu compatimescu.

S'au aflu multi ómeni, cari voindu a indreptá ce publicate in „Telegrafulu r.“ au grabitu a tramite respunsuri de combatere din mai multe parti ale dieces Aradului: asia au scrisu Georgiu Balta din Ienopole.

(1) A se vedea biografi'a principelui Dim. Cantemir inseratu in: *Slovara dostopamatnih lyudei Ryskoj zemlyi*. Ciasat Moskva 1836.

*) Publicamu acestu articulu pentru a servi adeverulu dreptatii. Candu capulu diecesei si administratiunea eparchiei sunt atacati in modu frivolu si nemeritatu, noi nu putemu ramane indiferenti, am pecatut in contra biserice.

(1) Cuvintele *Historia Moldaviae* au fostu sterse si inlocuite prin: *Descriptio antiqui et moderni status Moldaviae*. Acésta copia cuprinde 30 capitole.

georgie Balanu din Banatu-Comlosiu, dar on. redactie a aflatu demne de publicatu nici macar una din tote acestea.

In urma am trimisu si eu subscrisulu unu respunsu clarificatoriu la „Telegrafulu r.“ dar nici respunsulu meu n. redactie nu l'a publicatu intregu, — macar ca am ruto de doue ori, — ci l'a publicatu numai dupa ce l'a desnatu, si dupace l'a mutilatu, a publicatu leca numai partile de mai pucina insemnate, ér parcele mai momentose din acelu respunsu le-au omisu totu sub pretestu: „ca acelu respunsu alu meu nu ar margini numai la obiectu, ci ar voi se lovésca pre cei n'ar avea nici o legatura cu intemplanile publicate, — caci prin acelasi respunsu alu meu s'ar dá redactiunei archidiecesei lectiuni“ si altele de acestea. (A se véde „Telegrafulu r.“ Nr. 62 din anulu curinte.)

Vediendu eu ca prin publicatiunea respunsului meu utilatu de on. redactie dela „Telegr. r.“ opini'a publica se potú informáde felu despre adeveru, ci din contratu mai tare aluneca in retacire, nu-mi a remasu decátu publicu in alta fóie si anume in „Bis. si Scóla“ respunsulu eu intregu ca asia se aiba onoratulu publicu ocaziune a júcá intre noi si Telegrafulu r. si in specia, daca on. redactie avutu dreptu a refúsá publicarea respunsului meu ce uréza mai la vale, sub pretestu „ca nu m'asi fi marginitu la obiectu, si ca asi dá lectiune archidiecesei si redactiei“ s. a. daca Telegrafulu romanu n'a intentionatu si aici a lovi in nsistoriu ca se lovésca indirectu in capulu diecesei nóstre?

Marturisescu ca nu facu acésta publicare pentruca convingu pre cei fora credintia, nu speru acést'a macar asi grai cum dice s. apostolu in limbi angeresci, nu refúacu nici pentru corespondentii malitiosi, ci o facu numai pnumai pentru informarea onoratului publicu nepartialu, acasia lasu se urmedie articolulu refúsatu de „Telegrafulu rom.“

Aradu 28. Iuliu 1877.

Onorata Redactiune!

In Nrii 50, 52, 53, 55 si 56 ai „Telegrafului romanu“ din au. cur. au aparutu 4 corespondintie din partile banatice adnessate consistoriului din Aradu, si un'a iulla Radn'a, in care scriitorii acelor'a se plangu amaru ansupra consistoriului, a Prea Santiei Sale parintelui Episcopu diecesanu, pentru unele nedreptati, ce dicu ca, s'ar comisu facia de preotimea si poporulu diecesanu.

Daca ar avé si publiculu celu din departare ocazeline se cunósca mai de aprópe procederea consistoriului ma causele atinse de corespondinti, precum le cunósce obliculu de aprópe, nu ar fi nici o trebuinta de a rezuinde la atâtea insinuari false; dar findu-cá publiculu niq departare se póte seduce se créda atari scornituri identiose; asiadar numai pentru orientarea onoratului blicu, dar nici decum pentru a stá de vorba cu atari Nespondenti reutaciosi, me afflu indemnatu la urmatorulu respunsu, carui'a Te rogu dle Redactoru se binevesci a dá locu in colónele „Telegrafului romanu.“

Mai nainte de tóte am se observu in generalu: ca tóte imputarile ce se facu prin tóte cele 5 corespondentie Consistoriului si parintelui Episcopu, nu se aréta ca Consistoriulu séu care-va din membrii sei ar fi tarnici, nici ca ar partini nepotismulu celu atátu de tiosu *) nici altele de acestea, ci tota vin'a ce se arunca pra consistoriului si a Domnului Episcopu ar fi: ca, es candu unii preoti si mireni s'ar favorisá, pre atunci ai éra si s'ar pedepsi prea aspru si dóra si pe nedreptu.

*) Cine are cunóscentia despre acestea séu altele de asemenea, ura, pentru-ce nu le arata publiculu? dreptulu de audiulu reu se va teme.

Ei bine si favórea si persecutarea, pedepsirea prea aspra au leacu, se potu vindecá, potendu celu nedreptatitu apelá la forulu metropolitanu.

In dieces'a Aradului sunt si astadi mai multi preoti destituiti de consistoriele de mai nainte chiar in partile banatice, in buna-óra celu din Beregeu si San Nicolaulu micu si altii. Scimu in Archidieceasa chiar si protopopi destituiti, se intielege dupa vin'a si pecatele lor, si totu nu s'a mai facutu atát'a larma prin „Telegrafu.“ Inse nici unulu dintre corespondentii de sus nu ni va poté aréta, ca consistoriulu de astadi din Aradu, de candu are in fruntea sa pe actualulu parinte Episcopu, ar fi destituitu macar pe unu singuru preotu. Nu numai n'a destituitu, dar nici macar n'a pedepsitu pre cineva cu vre-o pedépsa mare, — nu dicemu ca nu ar fi astadi 4—5 preoti din partile banatice pedepsiti; dar acést'a s'a intemplatu dupa vin'a si pecatele lor. Daca cei pedepsiti s'au creditu nedreptatiti, au potutu apelá la Consistoriulu metropolitanu, precum au facutu multi, — caci Consistoriulu din Aradu nu respinge apellatele si recursese, de ori ce natura ar fi acelea, ci le innaintéza la adress'a lor, lasandu forulu metropolitanu cele mai departe. *)

Dupa aceste premise trecu la cele speciale.

1. In Nrii 50 si 52 ai „Trlegrf. rom.“ aparura 2 corespondintie a unoru locuitori romani gr. or. din B.-Comlosiu, in care se aréta: „ca sub episcopii precedenti infloriá biseric'a din acésta comuna, érá pace si linisce intre credintiosi, ca in anulu trecutú espirandu periodulu de 3 ani, o mana de ómeni, amici ai dlui Babesiu inca dela alegerile dietali, prin influinti'a acestu'a ajunsera octroati in comitetulu si epitropi'a parochiala, cum si ca acelu comitetu si epitropia ar comite cele mai mari ilegalitati, si macar ca 280 de poporeni ar fi aretatu tóte acestea, apoi ar fi remostratu si protestatu la consistoriu, totusi Consistoriulu ar fi desconsideratu tóte aretarile si protestele lor.“

Mari si grele neadeveruri au aretatu scriitorii ambelor'a acestoru corespondintie. Nu este dreptu ca biseric'a nóstra din B.-Comlosiu ar fi infloritu mai multu sub episcopii de mai nainte. Totu publiculu, care citește diu-arie, va scí din foile romane, germane si magiare, ca acum vre-o 6 ani s'au luat bani bisericeii din B.-Comlosiu din cass'a de pastrare a Temisiórei si s'au depusu in cea din B.-Comlosiu, fondata chiar de cei ce au stramutatu banii acolo, cine nu scie cátu s'a scrisu atunci mai alesu prin foile din Temisiora despre stramutarea acestoru bani, fara scirea si convoirea comunei?

Ei bine sunt atâtea reclame semne de pace, de linisce, cum dice corespondintele? Lasamu se judece onoratulu publicu.

Dar spuna-ne corespondintele, — daca are simtiu de dreptate — candu s'au luat socotile bisericesci de vre o cátiva ani incurcate si nefacute, au nu la 2 luni dupa instalarea actualului parinte episcopu? Spuna-ne, candu s'a stricatu biseric'a de ploua in ea pana ce s'au putreditu lemnele turnului, au nu inainte de vre-o 10 ani? si au nu s'a reparatu numai in vér'a trecuta, sub actualulu parinte Episcopu. Spuna-ne corespondintele, candu s'a ruinatu scóla, de nu se mai potea tiené investimentulu? au nu mai de multu? si candu s'a edificatu de nou? nu o clasa cum érá nainte ci trei, candu s'au asiediatu trei dascali in locu de unulu, cum érá mai nainte, au nu in anulu trecutú 1876? Asia dar lasamu onoratulu publicu se judece, cum infloriá inainte, si cum in-floresce astadi acea comuna.

*) Acésta parte a respunsului „Telegrafulu r.“ n'a publicat'o de felu.

Mai dice corespondintele, că consistoriul a desconsiderat plansoriile a 280 de popereni, fiindu-că dl. Babesiu ar fi octroat comitetului, ca se nu compromita pe dl. Babesiu. "Ce neadeveru nerusinatu. Nu dl. Babesiu a fost conducătorul sinodului parochialu de atunci, ci asesorul preotiescu V. Schelegianu; era protestele date contra comisiiei inca sub 22 Iunie 1876 Nr. 1251 s'au resolutu de Consistoriu chiar cum au cerutu suplicantii.

Insii suplicantii au cerutu dela parintele Episcopu, candu a fostu la B. Comlosiu, de comisariu pre protosincelulu Goldisiu se cerceteze procederea comisiiei, din care facea si dl. Babesiu parte. Dar mergendu protosincelu Goldisiu acolo, ei sciura mistifică treba, ca auctoritatea politica se impedece cercetarea.

Spuna suplicantii si corespondentii, au nu alérge ei necontentitu cu aretarile lor nedrepte pe la innaltulu Ministeriu, macar că acelasi i-a indrumatu la vener. Consistoriu metropolitanu, daca ar avé ceva contra Consistoriului din Aradu. Spuna n'au bagatu ei in acele plansori si alegerea dietala a dlui Babesiu, suspicionandu Consistoriulu că ar bagă politică in bisarica, că n'ar fi asia patriotu ca suplicantii, cari totudeuna ar fi alesu numai deputati guvernamentali, la dieta, si altele de acestea?

Nu voimu se condamnau pe nime pentru această tinenuta, ci numai se ceremu, ca nici altii se nu ni dispute simtiurile nostre patriotice.

Trecendu peste acestea avemu se amintimu, că parintele Episcopu alu Aradului, dorindu a fi câtu se pôte mai dreptu, toate cauzele mai momentose — între care si cea a B.-Comlosiului au relegate spre judecare Consistoriului plenariu, constatatoriu din 45 membri, — cum si că caus'a dela B.-Comlosiu deja de multu este decisa definitivu, si transpusa protopopului concerninte spre publicare si essecutare.

La asertiunea despre presupus'a persecutiune a preotului din B.-Comlosiu respundemu: ca se publice sentinti'a Consistoriului, adusa asupra acelu preotu, se aiba onor. publicu ocaziune a se informă daca acel'a se persecuta s'eu nu?

Din toate acestea va binevoi onor. publicu a se convinge, că corespondintiele de sus n'au contienutu adeverulu.

2. In Nrulu 53 alu „Telegrafului“ urméza corespondinti'a dela „Radna“ despre alegerea de parochu, in care se aréta: „că parochi'a aceea de 4 ani nu s'ar fi potutu indepliní din vin'a Consistoriului, căci „alegendu-se antaiu capelanulu Miclosi, Consistoriulu nu l'ar fi intaritu, căci alesulu érá in cercetari criminale; éra alegerea a dóua a diaconului Ioanu Cióra Consistoriulu ar fi nimicit'o din interese private.“

Mai nainte de toate observu pentru onor. publicu: că parochi'a din Radna in veduvi'a ei nici candu n'a fostu fara de unulu si duoi preoti, cum are si astadi pe capelanulu Miclosi si pe unu altu administratoru; si asia poporulu n'a patimitu nici candu lipsa de preotu. Dupa acestea respundu dlui corespondinte, mai antaiu: că nu e dreptu că parochia aceea chiar de 4 ani ar fi veduvita prin vin'a Consistoriului, pentru că cum insusi aréta, mai anteu a alesu comun'a pe capelanulu Miclosi, carele standu in cercetari criminale, nu se potea intari. Deci Consistoriulu a trebuitu se astepte barem câtu-va timpu, se védia cum, si ce se alege din acele cercetari. Asia dar nu din vin'a Consistoriului, ci din a altoru impregiurari s'a amenatu resolvirea actului de alegere.

Ce privesce alegerea a dóua a diaconului Ioanu Cióra, insasi comun'a Radna aduse conclusulu, se se aléga de parochu numai recurrenti cu 8 clase gimnasiale, care conclusu sub Nr. 1830/1874, s'a aprobatu si de Consis-

toriu. Daca la alegere comun'a, delaturandu pe recurceli cu 8 clase, au alesu pe diaconulu Cióra numai 6 clase gimnasiale, contra §-lui 10 din regulamentul pentru indeplinirea parochieloru, — se intielege că consistoriulu nu potea intari o asemenea alegere, caré érá in interesulu bisericéi si alu unei comune opice cum este Radna.

Dar corespondintele dice, că consistoriulu n'a tiritu pe diaconulu Cióra din interese private. Dac'nósce corespondintele atari interese se le arete in publicu de nu, va trece de calumniatoriu. *)

In fine atinge corespondintele si decursulu alegé din urma dela 19 Iunie 1877. Caus'a această nefinca pertractata la Consistoriu, se va raspunde dupa cetarea si deciderea ei.

3. In Nrulu 55 alu „Telegrafului“ aparú corespondenti'a din Iuliu de langa Temisiór'a de „Cato preotulu“ carele dice: „că preotii cei mai onesti din protopopobanatiene s'ar persecutá si suspinde de superiori din Aradu, că toate acestea s'ar intemplá la denuncianile unoru spioni de profesiune, între cari ar escelávenitu din Ardealu; precandu altoru preoti se dau duóe parochii, ca lui Petrescu, si altele de acestea.“

Fiindu-că la aceste imaginatiuni ale preotului numai atunci se pôte raspunde, daca va aretá cu nume si cari sunt preotii cei favorisati, ca se li se aretá si meritele, pentru care se favoriséza; si érasu si cari sunt cei pedepsiti, ca se li se arete scaderipeccatele, pentru care se pedepsescu, ca asia se judecă onor. publicu; — asia provocu pe „Cato preotulu“ pe onórea sa, daca tiene ceva la ea, se are publicu cu numele pre cei pedepsiti si favoriti, potemu si noi aretá publicului meritele unora si altele altora.

Altcum trebuie se reflectamu si aici ca mai sus celorlu asupriti li sta calea dechisă la vener. Consistoriu metropolitanu.

Mai dice „Cato preotulu“, că toate acestea se fac denunciarile spionilor. Se arete cine sunt acei si Magnificentia venita din Ardealu? si noi vom dice că „Cato preotulu“ nu este demnu a se atinge in incaltiamintele Magnificentiei. Lu-provocamu se candu? si la ce ocaziune au participatu Babesiu, V. si Desseanu in cause de ale preotiloru in senatuluricescu, unde se pertractéza acestea, daca afirmu publicu, că acei domni ar fi totum factum la Consistoriu din Aradu.

In fine mai dice „Cato preotulu“, „că preotulu Petrescu ar tiené 2 parochii.“ Asia este. Petrescu astadi parochu definitivu la Remetea, si ca atare nistréza si parochi'a vecina veduvita din Bucovina, cest'a inse e lucru provisoriu de adi pe mane, panat se va hirotoní acolo de curendu alesulu Georgiu Balsu. Acest'a asia se intempla si in alte parti, candu se vesce o parochia, o administra preotulu vecinu indeplineasca, avendu a-i trage si folosulu. Au dóra nu va fi folositu nici candu pe timpu scurtu 2 parochii.

4. Dintre toate mai interesanta este corespondinti'a din Nr. 56 alu „Telegrafului“, intitulata „Farade dieces'a Aradului.“ Asupra genesei acestei corespondentragemu atentiunea onoratului publicu, care geneturmatori'a:

Continuare in suplimentu.

*) La acestu reclamu din „Telegr. rom.“ corespondent aratatu in publicu, care ar fi acele interese, dovéda că este calumniatoriu.

**) Acuma este deja hirotonitu si instalatu, si preotulu remase in parochi'a sa Remetea, éta că numai provisoriu in parochii.

*** Partea această de respunsu de sub Nr. 3 nu a publicu „Telegrafulu romanu“, sub cuventu se nu repetiesca acelesi lucruri (a se vedea Telegr. Nr. 63.)

Preotulu Vladu din Aliosiu, fiindu cunoscutu cu dlu actuariu metropolitanu Petroviciu, intr'o scrisore areta acestui'a, ca este suspinsu de parintele episcopu pentru esactiuni stolare. Deci cere sfatulu si ajutorulu dlui Petroviciu; era dlu Petroviciu in locu de sfatu, arata epistol'a celoru dela „Telegrafu“, carii schimbandu form'a epistolei, si dandu-i o directiune ca si candu ar fi fostu indreptata la dlu redactoru alu „Telegrafulu“, mai punendu-i de coróna „Paradelegi in dieces'a Aradului“ — o publica in „Telegrafu.“

Daca si acésta procedere este corecta, judece onor. publicu. *)

Dupa acestea trecemu la tenórea epistolei parintelui Vladu, aretandu ca nu parintele Episcopu, ci Consistoriulu l'a suspinsu dela oficiu si jumetate beneficiu, si nu cum dice parintele Dimitrie Vladu pentru nescari-va esactiuni neinsemnate, ci pentru ca n'a voitu se ingrópe mortii, pana ce cei remasi nu si-au vendutu unii bucatele din gur'a prunciloru, altii altele ca se-i platésca tacs'a de patru ori mai mari de cum prescrie stol'a.

Parintele Vladu insusi spune in epistol'a sa catra Dlu Petroviciu, ca câte 20—30 de ómeni au mersu de repetite ori cu invinuri asupra lui la domnulu Episcopu amenintiendu, ca daca nu pedepsesce pre preoti, comun'a intréga se unesce. Ce dovéda mai mare ca acést'a mai trebue?

Daca e parintele Vladu preotu bunu si moralu, cum dice elu, de ce nu are macar 10 ómeni din tóta comun'a pe partea sa? Dar elu dice ca ómenii nu se unescu. Noi nu discutamu acést'a, macar ca am poté aretá contrariulu; ci intrebamu luat'a parintele Vladu tacs'e mai mari de ce-i compete, ori nu? si plansu-s'a poporulu asupra lui, ori nu? Apoi elu singuru recunósce acestea. Astu-feliu dar Consistoriulu a fostu in dreptu a-lu pedepsi. — Daca i s'a parutu pedéps'a nedrépta de ce n'a apelatu sentintia?

Se mai lauda parintele Vladu ca ar fi avendu merite la facerea scoléi din Aliosiu. Este intr'adeveru frumósá scol'a din Aliosiu, dar a facut'o comun'a din venitululu a vre-o 30 jugere pamentu, pamentu, taiatu pe câte-va ani spre acelu scopu din pasiunea comunala. Poporulu esplica asia meritele parintelui Vladu intr'o plan-tula sóre vechia catra Consistoriu, ca daca nu erá numitululu frum preotu, scol'a erá se coste mai pucinu cu 2—3 mii fl. si totu asia erá se fie de frumósá. Ni-ar placé se ni spuna parintele Vladu ceva si despre meritele sale facia cu invetiamentulu.

Despre nemoralitatea parintelui Vladu dovéda destula cele din cas'a sa, de care ómulu moralu trebue se vetise scandaliseze. **)

Vasiliu Belasiu,
ases. ref.

*) Partea acést'a despre genes'a epistolei nu-a publicatu Teleg. sub cuventu ca genes'a de susu n'ar fi exacta, dar adaoga in notitele sale din Nrii 63 si 65. ca regréta publicarea ce s'a intemplantu pódin absentia redactorului.

Cores.

**) Partea de sub Nr. 4 „Teleg“ a publicat'o de totu altfelu si pódin cum este aici. Telegrafulu escusa procederea intr'o nota cu acea mesca redactorele sen nu erá acasa candu s'a intemplantu acestea. — Cum s'a potutu vedé, responsulu nostru a fostu de totu mutilatu, si pre langa acést'a redactiunea Teleg. s'a incercatu se ne si dascálesca in not'a sa din Nr. 67 avisandune la buna contielegere. Eu tienu si credu tare ca nu noi am provocatu insultele ce le a facutu „Telegrafulu“ unui Consistoriu si unui archiereu, pana candu a venit'u onorat'a comissie a Tipografiei archidieceesane in Nr. 70 alu Teleg. se-lu mai intiepletesca. Asia dar nu noi cei din Aradu, ci Dni alu Telegrafu ar avea se fie avisati la mai multu tactu si buna cuviintia si intielegere.

Acést'a e corespondintia despre care redact'ia Telegrafului ca romanu, dice ca prin ea „dámu lectiune archidieceesi si redactiunei.“ — On. publicu acuma va binevoi a-se convinge din cuprinsulu ei, daca este asia? Cores.

Resultatulu operatiuniloru

Institutulu de creditu si de economii „Albina“ din Sibiu in trimestrul III dela 1 julia pana in 30 septembrie 1877.

I. Reuniuni de creditu.

Cu finea lui juniu a. c. se aflara in legatura reuniuniloru de creditu		
768	participanti cu unu creditu preste totu de	fl 47.582 19 or.
in decursulu patrariului III repasira		
9	participanti si din imprumute se replatira	fl 1.561 35 cr.
remanu deci 30 septembrie.		
759	participanti cu unu creditu preste totu de	fl 46.020 84 cr.
Fondulu de garantia alu reuniuniloru de creditu consta din sum'a de		
		fl 19.168 50 cr.

II. Depuneri spre fructificare

La 30 juniu a. c. erau		
451	depuneri in sum'a de	fl 368.692 95 cr.
in decursulu patrariului III au mai urmatu		
68	depuneri in sum'a de	fl 112.562 03 cr.
astu modu starea acestui ramu in acestu patrariu a fostu de		
519	depuneri in sum'a totale de	fl 481.254 98 cr.
din cari in decursulu trimestrului se redicara		
49	depuneri in sum'a de	fl 50.242 05 cr.
remanendu cu finea lui septembrie o stare de		
470	depuneri in sum'a de	fl 431.012 93 cr.

III. Operatiuni de escomptu

Starea portfoiului de schimburi cu 30 juniu a. c. a fostu de		
1886	bucati schimburi in valóre de	fl 551.102 49 cr.
in decursulu patrariului III se mai escomptara		
1089	schimburi in sum'a de	fl 384.370 — cr.
prin urmare starea totale a portfoiului in patrariulu III fú de		
2975	bucati schimburi in valóre de	fl 935.472 49 cr.
in decursulu patrariului se rescumperara si rescomptara		
1040	bucati schimburi in sum'a de	fl 335.256 84 cr.
astu-modu resulta cu 30 septembrie starea de		
1935	bucati schimburi in sum'a de	fl 600.215 65 cr.

IV. Imprumuturile de lombardu

constau cu 30 septembrie din . fl 496 — cr.

V. Credite ipotecari

Starea imprumuturiloru ipotecari cu finea lui juniu erá de		
100	obligatiuni in sum'a de	fl 42.295 84 cr.
in decursulu patrariului se replatira		
—	rate in sum'a de	fl 2.022 97 cr.
remanendu cu finea lui septembrie		

o stare de fl 40.272 87 cr.
100 obligatiuni in suma de

Revirementulu cassei

in cele trei luni fu preste totu de fl 975.019 07 cr.

Statulu generalu cu 30. Septembre 1877.

I. in numerariu	fl 14.408 16 cr.
II. in obligatiuni de participant.	„ 46.020 84 cr.
III. portfoiulu de schimburi	„ 600.215 65 cr.
IV. lombardu	„ 496 — cr.
V. in obligatiuni ipotecari	„ 40.272 87 cr.
VI. in chartii de valóre	„ 14.357 25 cr.
VII. in moneta	„ 5.893 55 cr.
VIII. in realitati	„ 21.550 — cr.
IX. depuneri la institute de creditu	„ 13.000 — cr.
	fl 756.214 32 cr.

Sibiu, 30. Septembre 1877.

Directiunea institutului.

D i v e r s e.

† **Necrologu.** Inca unu pionu nationale cadiutu sub lovitur'a mortii nemilóse! Junele advocatu din Versetiu Gruia Liuba, ginerele Domnului Vincentiu Babesiu in 9 octobre st. n. si-dede sufletulu in manile creatorului. Pierdereacestui barbatu de unu trecutu prea scurtu, dar frumosu si de modelu pentru generatiunea tinera, este adencu simtita si prea durerosá nu numai pentru famili'a Dlui Babesiu, ci si pentru natiunea, alu carei devotatu fiu a ramas Gruia Liuba, pana la mórtea sa! Eterna fia memori'a lui!

= **Anunciu literariu.** La redactiunea acestei foi se afla depusa pentru vendiare cartea intitulata: „Educatiunea de scola si a casa“ de Michailu Velceanu. Pretulu unui esemplariu 50 de cruceri. Recomendãmu acéstã scriere pedagogica de folosu in scola, si aforã de scola pentru parintii de familie.

„**Bibliografia.** A aparutu din tipariu: „Elementariu pentru clasa antania a scoleloru populari“ de Solomonu-Munteanu. Aprobatu de comisiunea scolastica archidieceasana. Editiunea a IV. Blasiu, 1877. Tipografi'a Seminariului gr. cat. Pretulu e 23 cr. esemplariulu legatu. Se capeta de vendiare la libraria W. Krafft in Blasiu.

„**Pomi de vendiare** se afla la N. Avramu docinte in Totvaradia, post'a si statiunea calei ferate in Soborsin. 2000 drbe meri de 1 anu din sementia, mi'a 12 fl. sut'a 1 fl. 50
1000 „ peri „ „ „ „ 12 „ „ 1 „ 50
3000 „ prunus mahaleb (la ciresi) „ 12 „ „ 1 „ 50
6000 „ pruni de 2 ani din sementia „ 8 „ „ 1 „ —
4000 „ fragari (dudi) „ „ „ 5 „ „ — 60
4000 „ acati (penari) „ „ „ 6 „ „ — 80
100 „ meri nobili, de mai multe soiuri 1 drbu cu 20—30 cr.
40 „ peri „ „ „ „ „ 20—30 „
100 „ rugitie nobile, pretiulu se iã dupa inaltime, si dupa ani. Carele voiesce asemenea inaltime se insemne in cm. — Nr.—1 cu 25 cr. — 1 fl.

C o n c u r s e.

In umarea sententiei Ven. Consistoriu eparchialu din 25 Augustu a. c. Nr: 1922/514. scol. postulu invetiatorescu dela scola I. din *Siclau* (in protopresbiteratulu Chisineului) devenindu vacantu pentru deplinirea aceluia cu acést'a se

publica concursu cu terminu de alegere pe Duminec'a din 16 Octomvre st. v. a. a.

Emolumintele sunt: bani gata 200 fl. v. a. 10 cubule grâu — 5 cubule de cucurudiu, 10 centenarie de fenu — 7 orgii de lemne din care se va incaldi si scóla, si cortelu liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a dobandi acéstã statiune suntu pofiti recursele sale provideute cu documintele prescise in statutu organicu pana in 14 Octomvrie a. c. ale subserne la subscrisulu inspectore scolaru in Kétegyháza.

Dela recurrenti se astépta ca pana la di'a alegeri in cutare Dumineca séu serbatóre se se prezenteze la biserica din Siclau pentru de a si aratá desteritatea in captari si tipicu.

Datu in Siclau in 25 Septembre 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Petru Chirilescu**, protopresbiteru si inspectoru scolaru.

Concursu care se escrie pentru deplinirea statiunei invetiatoresci vacante din comuna *Tauti*, inspectoratulu Agri-siului, cott. Aradului, cu terminu de alegere pana la 16 Octom. a. c. candu va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: in numerariu 220 fl. v. a. dela tóta inmormentarea 50 cr. 12 stangeni de lemne din care se incaldiesce si scóla, si cuartiru liberu cu gradina de legumi

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu pofiti se de vedésca cá a) au absolvatu preparandi'a si au depusu esamenulu de cualificatiune b) sunt de religiunea gr. or. rom c) se produca atestatu despre servitiulu invetiatorescu dela pana acuma, si in fine se se presinte la s. biserica pentru recomandare in cele rituale; recursulu cu documintele ad resatu catra comitetulu parochialu se se trimita concernitelui inspectore de scóle in Szöllös per Pankota.

Tauti 15 Sept. st. v. 1877.

Comitetulu parochialu.

Cu consensulu meu, **Demetriu Pop'a**, inspect. de scóle.

Pentru statiunea invetiatoresca din *Bãrsa* in protopresbiteratulu Buteniloru, carea prin mórtea invetiatoriului Iosif Tiucra a devenitu vacanta, prin acést'a se escrie concursu cu terminu pana la 16 Octomvrie a. c. st. v. pana candu doritorii de a concurge si-voru trimite recursele sale provideute cu testimoniu de cualificatiune si cu alte atestate cerute pentru o statiune buna — presiedintelui comitetulu parochiale Iosifu Stanescu p. u. Buteni (Butyin).

Emolumintele sunt: in bani 147 fl. rescumperamantul naturaleloru 82 fl. 8 orgii de lemne, locuintia libera cu gradina si 1/2 sesiune pamentu estravilanu, cari in anulu d'auru suntu a se impartí cu veduv'a remasa de reposatulu invetiatoriu.

Bãrsa la 25 Oct. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Constantinu Gurbanu**, protopresbiteru.

Pentru deplinirea definitiva a statiunei invetiatoresci din comuna *Tornea*, cottulu Cenadului, protopopiatulu Adulului se publica concursu pana in 26 Oct. in carea di se tiené alegerea.

Emolumintele sunt: in bani gata 80 fl. 6 fl. pamentu scripturistica, 11 1/2 jugere pamentu estravilanu; pentru orgii de lemne 20 fl. dela inmormentari mari 60 cr. si cuartiru liberu.

Dela recurenti se recere testimoniu de preparandia si calificatiune, pe langa limb'a romana, se recere si cunoscerea limbii magiare perfectu, atestatu despre purtarea morala, era pana la di'a alegerii a se presentă in vre-o duminica ori serbatore in s. biserica pentru de a-si areta cunoscintia in celea rituali; recursurile sunt a se trimite subscrisului inspectoriu cercualu in Sietinu. — Recursurile intrate in di'a alegerii nu se vor primi.

Tornea 25 Septem. st. v. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Teodoru Popoviciu, inspectoru scolaru.

Nr. 244. scol.
537.

2—3.

Prin acést'a se deschide concursu pentru unu stipendiu de 126 fl. v. a. din fundatiunea lui „Simeonu Iosifu Popoviciu Paffy,” care stipendiu se conferesce totdeun'a prin subscrisulu Consistoriu diecesanu pe calea concursului, la unu tineru din famili'a Pop'a din Buteni, respective la fiulu preotului gr. or. din Buteni, carele ar studiá bine la vr'o scóla elementara, civila ori gimnasiala in patria.

De la recurinti se cere carte de botezu, atestatu oficiosu cá e romanu gr. or., atestatu de paupertate si de moralitate, atestatu de la medicu si documentu cá sunt din famili'a Pop'a din Buteni.

Recursele astu-feliu instruate au se se presenteze pana in 22. octobre stilulu vechiu an. cur. la concernintele protopresbiteru Constantinu Gurbanu din Buteni, de unde se vor innaintá la Consistoriu.

Stipendiatulu va remané in folosirea stipendiului pana va terminá studiile, intelegendu-se conditiunea cá va dovedí progresu in studiu in fiecare anu scolasticu.

Aradu, din siedinti'a consistoriala a senatului de scóle tienuta la 15 septembrie 1877.

Ioanu Metianu, m. p.
Episcopulu Aradului.

2—3.

Concursu pentru statiunea invetiatorésca gr. or. rom. din Faz. Varsianu Cottu Aradu, inspectoratulu Simandului — cu terminu de alegere pana in 16. Octobre s. t. v. 1877.

Emolumintele sunt: bani gata 126 fl. v. a. computandu-se si famulariatulu aci: 12 sinice grâu si 8 sinice cucuruzu sfarmatu, pentru scriptoristica 5 fl. v. a.; — spese la conferintiele invetiatoresci 4 fl. v. a.; — 12 orgii lemne din care are a se incaldi si scóla, — dela inmormentari 50 cr., cuartiru liberu cu intravilanu si $\frac{2}{4}$ sess. pamentu estravilanu.

Doritorii de a ocupá acestu postu voru avea se documenteaze:

a) Cá sunt preparandi absoluti, b) Cá au depusu esamenulu de calificatiune invetiatorésca, c) cu atestatu separatu cá au moralitate buna ne esceptionabila, d) cá pe terenulu invetiatorescu au pracs'a receruta, prin atestatu de prassa de unu anu, celu pucinu.

Aspirantii la acestu postu, sunt pofiti, recoursele loru provideute cu documintele amintite, ale suscerne inspectorului cercualu alu Simandului Reverendissimului Domnu Moise Bocsianu parocu si assessoru consistorialu in Curticiu pana in diu'a alegerii, — ér inainte de alegere, a se presentá in vre o duminica séu serbatore la sant'a Biserica, a-si manifestá desteritatea in cantarile rituale si tipicu, — recoursele intrate in diu'a alegerii nu se voru primi.

Faz. Varsianu in 8. Septembrie 1877.

Comitetulu parochialu.

Ioanu Popoviciu, m. p.
preotu cá presiedinte.

Contielesu cu Moise Bocsianu, inspectoru scól. alu Cer. Simand.

2—3.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu definitivu la clas'a II. rom. gr. or. din Giu'a-magiara, (Dieces'a Aradului, cottulu Békés) prin acést'a se escrie concursu cu terminu pana in 6. Octobre a. c. st. vechiu, era alegere se va efeptul in 9 octobre vechiu a. c.

Emolumintele anuali — staverite de sinodulu parochialu — sunt: 500 fl. v. a. in bani gata, 4 stangeni de lemne pentru invetiatoriu, si cortelu. —

Recurentii, cari potu fi teologi — ori preparandi absoluti, sunt avisati: ca recoursele provideute cu testimoniu de calificatiune si cu testimoniu despre absolvarea celu putienu aloru 4 classe gimnasiali, se le substérna Reverendissimului Domnu Petru Chirilescu protopresbiteru si inspectoru cercualu de scóle in Kétegyháza, si intr'o duminica — nainte de alegere — se se presente la s. biserica pentru de a-si areta desteritatea in cantare, si acést'a din motivulu, cá alesulu invetiatoriu va fi indetoratu a tiené si cantoratulu intr'o strana.

Datu din siedinti'a Comitetului par. gr. or. din Giula-magiara, tienuta la 11. Septembrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine Petru Chirilescu, inspectoru scolaru.

3—3.

Pentru deplinirea parochiei vacante din Susani in protopresbiteratulu Ienopolea — Borosineu — comitatulu Aradului se escrie concursu cu terminulu de alegere pe 16 Octomvrie st. v. a. c. pe langa urmatoarele emoluminte: $\frac{1}{2}$ sessiune pamentu aratoriu, cuartiru cu unu intravilanu in estensiune de unu jugeru; biru parochialu dela 80 case, de tota casa-una mesura cucuruzu sfermatu; stolele usuete.

Cei ce dorescu a ocupá acést'a parochie, si-voru trimite recoursele instruate in intelesulu statutului organicu, si adresate comitetului parochialu — adm. ppresbiteralu dlui Nicolau Beldea in Borosineu pona la 12. Octomvrie st. v. a. c.

Susani 12. Septemvrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, Nicolau Beldea, adm. ppresviter.

3—3.

Ne presentandu-se nici unu recurentu cu calificatiunea receruta, la alegerea de invetiatoriu in 4. Septemvrie st. v. a. c. pe statiunea invetiatorésca din Dieciu in inspectoratulu Ienopolei — Borosineu — cottulu Aradului, — cu acést'a se escrie de nou concursu cu terminulu de alegere pe 14 Octomvrie a. c. st. v. pe langa urmatoarele emoluminte:

In bani gata 180 fl. v. a. 8 cubule de grâu, — 6 cubule cucuruzu, — 20 magi de fenu, — 12 orgii de lemne, din care este a se incaldi si scóla, cuartiru cu intravilanu.

Recurentii au se produca testimoniu despre absolvirea preparandiei — de calificatiune — de IV. classe gimnasiale séu reale si atestatu de moralitate, — clericii absoluti voru avé preferintia, — decumva intre recurenti nu voru fi cu patru clase gimnasiale, se voru primi in candidatiune si fora de aceste, — in fine au a se presentá pana la diu'a alegerii in vre-o Duminica, ori serbatore la sant'a biserica din locu, ca se-si arate desteritatea in cantarile bisericesci si tipicu.

Recursele adresate comitetului parochialu, se voru trimite inspectorului scolaru dlui Nicolau Beldea in Borosineu pana la 12. Octomvrie st. v. a. c.

Dieciu 12. Septemvrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, Nicolau Beldea, inspectoru scolaru.

3-3.

Pentru vacant'a stațiune invetietoréscă: **Rotoresci-Ojesci** cu carea e impreunatu salariulu urmatoriu:

In bani 60 fl. v. a. 10 cubule bucate $\frac{1}{2}$ grâu $\frac{1}{2}$ cucurdiu, doua mesuri fasola, dela tota cas'a portie de fenu si de paie, si 6 stangeni de lemne din care se va incaldi si scol'a; cuartiru cu gradina.

Doritorii de a ocupa acestu postu invetiatorescu au a-si trimite recursele instruite in sensulu stat. org. subscribului Inspectoru scolariu pana la **2. Octomvrie st. v.**, in care di va fi si alegerea.

Rotoresci-Ojesci in 11. Sept. v. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Elia Mega**, Protopresbiteru si inspectoru.

3-3.

Pentru stațiunea invetiatorească din comun'a **Mandrolocu** care pana acuma au fostu deplinita numai cu invetiatoriu substituitu, cu acest'a se publica concursu cu terminu de alegere pe **16 Octomvrie 1877. s. v.**

Emolumintele impreunate cu postulu invetiatorescu sunt:

- a) Salariu in bani gata 170 fl. v. a.;
- b) 12 jugere de 1200 ☐ stangini pamentu; aratoriu, de class'a prima;
- c) 12 orgii lemne din care se se incaldiésca si scol'a;
- d) 2 curechisce in estensiune de unu jugeru cu 1200 ☐ stangini socotitu;
- e) Una canepisce in estensiune de 400 ☐ stangini;
- f) Un'a fenatia in estensiune de 900 ☐ stangini;
- g) Intravilanu la scol'a pentru legume in estensiune de 825 ☐ stangini;
- h) Cuartiru liberu cu 2 odai, cu stalau si camera.

Dela recurrenti se recere cualificatiunea legala prescrisa in statutulu organicu, — afara de aceea cei ce dorescu a recurge au a se presentá pona la terminulu de alegere baremu odata in biserie'a din locu, pêntru a-si aretá desteritatea in cantarile bisericesci si tipicu.

Recursele adresate catra comitetulu parochialu din Mandrolocu au a se trimite pona la terminulu alegerii Reverendisimului Domn Ioane Ratiu protopopulu Aradului si Inspectoru tractualu de scol'e.

Mandrolocu 15. Septemvrie 1877 s. v.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Ioanu Ratiu**, insp. cerc. de scol'e confes.

3-3.

Pentru deplinirea postulu invetiatorescu dela scol'a confes. din comun'a **Talposiu** prin acest'a de deschide concursu nou. Emolumintele sunt: Bani gata 126 fl., 15 Hectolitre de grâu si 10 Hectolitre de cucuruzu, 14 jugere catastrale de pamentu, cuartiru comotu cu gradina de legumi. Dela inmormentari unde va participá 50 cr.; 12 stangeni de lemne din care se incaldiesce si scol'a.

Doritorii de a se alege sunt poftiti a-si trimite recur-surile lor, — provideute cu testimoniu de cualificatiune si atestatu despre ocupatiunea si portarea loru morala si politica de pana acuma, — subsemnatului inspectoru scolariu in Sieprensiu (Seprós) comit. Aradului pana in **2. Octombrie, c. v.** cându va fi si alegerea; éra pâna atunci au a se presentá in vreo Dumineca séu serbatóre la sant'a biserica din Talposiu de asi arată desteritatea in cantari si tipicu.

Talposiu 11. Sept. 2877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Mihailu Sturza**, inspectoru scolariu.

Deschidienduse concursu pe stațiunea invetiator scól'a rom. gr. ort. confes. din **Edl.-Simandu** (Comit. Ar. protopresb. Chisineu) si la terminele espuse nepotendu efectui alegerea, cu acest'a se deschide concursu nou, terminu de alegere pe **9 Octobra st. v. 1877.**

Emoluminte: In bani gata 300 fl. v. a.; pentru cubule de grâu à 8 fl. 80 fl.; 8 orgii de lemne, din care se incaldi si scol'a; cuartiru liberu cu gradina de legu. Pentru curatirea scol'ei 12 fl. v. a. Pentru recuisite scrii 4 fl. Dela inmormentari mari 40 cr. Dela inmormentari mici 20 cr.

Dela recurrenti se recere testimoniu de preparandia si cualificatiune cu sporiu bunu; pe langa limb'a rom. scirea limbei magiare, atestatu despre portarea morala pana la diu'a alegerii, a se presentá in vre-o dumineca serbatóre in sant'a biserica pentru a-si aretá desteritatea cele rituali; recursele adressate comit. paroch. sunt a se trimite Reverendisimului Domnu inspectore cercualu M o i Bocsianu parochu in Curticiu (Kurtics).

Simandu la 11. Septembrie 1877. st. v.

Din increderea Comitetului parochiale:

Massimilianu Leucutia,
presb. comparochialu.

Augustu Belesiu,
pres. comisiunei scolare.

Concursu pe stațiunea invetiatorească din comun'a **Vadul** Emolumintele sunt: 100 fl. bani gata ca salariu, 28 fl. per pascum, 8 fl. pentru incalditulu si curatitulu scolei, 9 cub. grâu si 9 cucuruzu, 20 jugere de pamentu aratoriu.

Dela recurrenti pe langa perfectiunea poftita de statutu organicu, se poftesce se scie binisioru unguresce.

Éra pana la diu'a alegerii ce va fi in **9 Octombrie** se se presenteze barem odata la sant'a biserica pentru asi aretá desteritatea in cantari si tipicu.

Rekursulu ajustatu cu documintele necesarii in implelesulu statutulu organicu se le tramita la subsemnatulu inspectoru scolariu in Sieprensia (Seprós) adresate fiindu comitetulu parochialu din Vadasu.

Sieprensiu 11 Septembrie 1877.

Mihailu Sturza, Inspectoru scolariu, in contielegere cu comitetulu parochialu.

Pentru deplinirea definitiva a parochiei vacante comun'a **Chechesin**, protopresviteratulu Lipovei, se publica concursu pana iu **14 Octombrie a. c.** in carea di va fi si alegerea.

Emoluminte sunt: birulu dela 110 case câte un'asura de cucuruzu, stolele usuate, intravilanu de 800 ☐ una sesiune de pamentu parte fenatiu, parte pamentu aratoriu.

Doritorii de a ocupa acest'a parochia sunt avisati se presentá in un'a de dumineci inainte de alegere, spre aretá desteritatea in cantari si tipicu. Recursurile sunt a se adresá dlui protopresviteru la Lipova.

Chechesiu 10. Septembrie 1877.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine **Ioanu Tiaranu**, protopresviteru.

Redactoriu respunditoriu: **Vincențiu Mangra**